

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข้าวในประเทศไทย" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ซึ่งให้ความสำคัญแก่ ข้อมูลด้านความรู้สึก โลกทัศน์ ความหมาย และวัฒนธรรม เน้นการเข้าไปสัมผัสกับข้อมูล หรือ ปรากฏการณ์โดยตรงและมุ่งที่จะก่อให้เกิดข้อสรุปใหม่ๆ มากกว่าพิสูจน์สมมติฐานเดิม ซึ่ง อุตัย ดุลยเกษม กล่าวไว้ว่า "การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการหาคำตอบไม่ใช่การสอบคำตอบ (ที่ลองตั้งไว้ก่อน) คำตอบนั้นจะได้มาก็โดยการพิจารณาภาพรวม ซึ่งเกิดขึ้นจากการนำเอาข้อมูลต่างๆ มาเรียงปะติดปะต่อกันไว้" (2527 อ้างถึงใน สปรานี นิยมลรัตน, 2534) ฉะนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้เชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่างๆ แล้วนำมาเทียบเคียงกับแนวคิดต่างๆ เพื่ออธิบายถึงกระบวนการผลิต กลยุทธ์การกระจายข้าวและลักษณะของอุตสาหกรรมข้าวในประเทศไทย ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งหมายถึง ข้อมูลต่างๆ จากเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ ที่เกี่ยวข้องกับ ขั้นตอนการผลิต ลักษณะการกระจายข้าว และลักษณะของอุตสาหกรรมข้าวตามประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 2 อาทิ เช่น รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีขององค์กรผู้ผลิตข้าวซึ่งได้รับจากผู้ให้ข้อมูล หรือจากการค้นคว้าในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น ครอบคลุม 14 ปี อ.ส.ม.ท., รายงานผลการวิจัยและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง, งานเขียนประเภทบทความ, บทสัมภาษณ์ บุคลากรหรือผู้ประกอบการด้านข้าวสารขององค์กรหนังสือพิมพ์, องค์กรข่าววิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับองค์กรผู้ผลิตข้าวทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว

ซึ่งปรากฏในนิตยสาร, วารสาร, และหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ เช่น มีเดีย, ผู้จัดการรายเดือน, คู่แข่งรายเดือน, สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, มติชนสุดสัปดาห์, สื่อมวลชนปริทัศน์, ข่าวพิเศษ, คลังสมอง, หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการรายสัปดาห์, ประชาชาติธุรกิจ, ฐานเศรษฐกิจ มติชน, ไทยรัฐ, เส้นทางเศรษฐกิจ, และแนวหน้า เป็นต้น

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth - Interview) บุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมการผลิตและการกระจายข่าว ภายในองค์กรข่าว ทั้งในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน ซึ่งได้เลือกทำการศึกษา โดยได้แบ่งออกตาม ประเภทสื่อ อันได้แก่ องค์กรหนังสือพิมพ์และนิตยสารข่าวภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาจีน องค์กรผู้ผลิตข่าวกระจายเสียงและองค์กรผู้ผลิตข่าววิทยุโทรทัศน์ที่สำคัญตามลำดับ ดังรายนาม ต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญขององค์กรข่าวในภาครัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ

1. นายคณิง จรรยาสุทธิวงศ์ รองผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ข่าวพาณิชย์
2. นายสมศักดิ์ สว่างเจริญ ผู้อำนวยการกองข่าวในประเทศ กรมประชาสัมพันธ์
3. นายขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน สถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
4. นายสรารุช หวังสมุทร หัวหน้าแผนกข่าววิทยุ สำนักข่าวไทย
5. นายศรารุช ไหมศรี หัวหน้าแผนกผลิตและเอกสารข่าว

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญขององค์กรข่าวในภาคเอกชน

1. นายไพฑูรย์ สุนทร บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และหัวหน้าข่าวภูมิภาค บริษัทวัชรพลจำกัด
2. นายกำแหง ภริตานนท์ ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการและคอลัมนิสต์ ผู้เขียนคอลัมน์ "ปลายปากกานายกำแหง" บริษัทสีพระยาการพิมพ์จำกัด
3. นายจัตวา กลิ่นสุนทร บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัท

บ้านเมืองการพิมพ์จำกัด, และสมาชิกสหภาพนิสิตนักศึกษาแห่งชาติ (ตำแหน่งขณะสัมภาษณ์) และ
ผู้อำนวยการ หนังสือพิมพ์มาตุภูมิรายสัปดาห์

4. นายสมบัติ ภูกาญจน์ บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทสยามรัฐ
จำกัด (ตำแหน่งขณะสัมภาษณ์)

5. นายวันชัย วงศ์มีชัย บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัท
หนังสือพิมพ์แนวหน้าจำกัด

6. นายอำพล บณยาศิขฐาน บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัท
เดลิเมล์เรอร์จำกัด

7. นายภูวนารถ ณ. สงขลา บรรณาธิการอาวุโส บริษัท
เส้นทางเศรษฐกิจจำกัด

8. นายไอน์สาร สุขเกษม บรรณาธิการบริหาร บริษัทฐานเศรษฐกิจ
จำกัด

9. นายประพันธ์ บุญยะเกียรติ กรรมการผู้จัดการและบรรณาธิการ
ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทวัฏจักรจำกัด

10. นายสุวัฒน์ ทองธนากุล บรรณาธิการผู้อำนวยการและบรรณาธิการ
ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทผู้จัดการจำกัด

11. นายธวัช พลังเทพินทร์ ประธานกรรมการผู้อำนวยการ และ
บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทมติเดียโฟกัสจำกัด

12. นายวีระ ประทีปชัยกูร ผู้ช่วยบรรณาธิการ บริษัทโพสต์ฉบับลิสซิ่ง
จำกัด

13. นายทวี ยอดเผ็ชร บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทชิงเป้า
(ไทย) จำกัด

14. นายสมนึก กยวพัฒน์กิจ กรรมการผู้จัดการ บริษัทหนังสือพิมพ์
ตงฮั่วจำกัด

15. นายประเสริฐ วารีเวล กรรมการรองผู้อำนวยการ บริษัท
หนังสือพิมพ์เกียฮั่วตงจ้วนรายวัน (ศิรินคร) จำกัด

16. นางสาวผุสดี คีตวรนาฏ บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัท

ตลาดน้อยจำกัด

17. นางปฎิมา ตันติคมน์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน สถานีโทรทัศน์
สี กองทัพบก ช่อง 7

18. นางพรรณทิพย์ กลกิจ หัวหน้ากองบรรณาธิการ สถานีโทรทัศน์
ไทยทีวีสี ช่อง 3 (อ.ส.ม.ท.)

19. นายชัยยุทธ จันทร์านุกัทร่า บรรณาธิการข่าว บริษัท อี.เอ็ม.นิวส์
จำกัด

สำหรับประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants)
ภายในองค์กรข่าวทั้งในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ดังรายนามข้างต้นนั้น ประกอบ
ด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ

1. กระบวนการผลิตข่าวนับตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการผลิตข่าวจนถึง
ขั้นตอนสุดท้ายเพื่อการเสนอขายไปยังสมาชิกหรือผู้รับสาร
2. ลักษณะการกระจายข่าว
3. ทิศนะที่มีต่อลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวทั้งระบบ เมื่อวิเคราะห์ในเชิง
โครงสร้าง, พฤติกรรม, การดำเนินบทบาท และลักษณะเนื้อหาของอุตสาหกรรม โดยมี
ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนี้
 - 3.1 บริบททางการเมือง, เศรษฐกิจ และสังคมมีผลกระทบต่อ
การผลิตข่าวอย่างไร
 - 3.2 แหล่งรายได้ขององค์กร, อุปสรรคในการเข้าสู่อุตสาหกรรม
ตลอดจนลักษณะของข่าวที่เหมาะสมสำหรับสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
เป็นอย่างไร
 - 3.3 การแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นภายในอุตสาหกรรมข่าวมีผลกระทบต่อ
การดำเนินงานทางการผลิตข่าวและการจัดการทางธุรกิจ อย่างไรบ้าง

- 3.4 โครงสร้างการบริหารภายในกองบรรณาธิการเป็นอย่างไร
- 3.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกชื่อโฆษณาของกลุ่มโฆษณาและเจ้าของสินค้า และการกำหนดราคาขายโฆษณาคืออะไรบ้าง
- 3.6 ทักษะที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และผู้รับสาร
- 3.7 ระเบียบข้อบังคับและหลักเกณฑ์ทางกฎหมายมีผลกระทบต่อการผลิตและกระจายข่าวอย่างไร
- 3.8 กลุ่มโฆษณาหรือเจ้าของสินค้าสามารถสร้างเงื่อนไขในการผลิตและกระจายข่าวได้อย่างไรบ้าง
- 3.9 กลุ่มนายทุน เจ้าของ และผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจ สามารถสร้างเงื่อนไขในการผลิตและกระจายข่าวได้อย่างไรบ้าง
- 3.10 กลุ่มผู้รับสารและกลุ่มอำนาจทางการเมืองสามารถสร้างเงื่อนไขในการผลิตและกระจายข่าวได้อย่างไรบ้าง
- 3.10 เนื้อหาของอุตสาหกรรมข่าวมีลักษณะอย่างไรบ้าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แบ่งตามประเภทของข้อมูล ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารทั้ง เอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ อันได้แก่ รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีขององค์กรผู้ผลิตข่าว รายงานการประชุมทางวิชาการ รายงานผลการวิจัยและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง, งานเขียนประเภทบทความ, บทสัมภาษณ์ บุคลากรหรือผู้ประกอบการด้านข่าวสารขององค์กรหนังสือพิมพ์, องค์กรข่าววิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับองค์กรผู้ผลิตข่าวทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว ซึ่งปรากฏในนิตยสาร, วารสาร, และหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ซึ่งจะนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ ข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ค้นคว้ารวบรวมจากห้องสมุดของสถานศึกษาต่างๆ และหอสมุดแห่งชาติ โดยข้อมูลที่รวบรวมได้จะจัดแบ่งเป็นประเภทตามลักษณะเนื้อหา อันได้แก่ กระบวนการผลิตข่าว ลักษณะการกระจายข่าว และลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวเมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้าง, กฎติกรรม, การดำเนินบทบาท และเนื้อหา

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญในรูปแบบของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ติดต่อสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเทปคำสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ กระบวนการผลิต ลักษณะการกระจายข่าว และประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าว แตกต่างกันไป แล้วจึงนำมาบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อจัดแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังกล่าว โดยในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญขององค์กรข่าวในภาครัฐบาล, รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน นั้น ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นในการสัมภาษณ์แตกต่างกัน โดยพิจารณาถึงบทบาทและความรับผิดชอบของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ตลอดจนถึงลักษณะการดำเนินงานขององค์กรซึ่งจะแตกต่างกันไปตามประเภทสื่อ และลักษณะความเป็นเจ้าของเป็นหลัก ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยพบปัญหาสำคัญแตกต่างกันไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญขององค์กรข่าวในภาครัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ

1. นายคณิง จรรยาสุทธิวงศ์ รองผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ข่าวพาณิชย์ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าวและประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าว นั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งนี้เพราะมีคนกลาง ซึ่งเป็นข้าราชการภายในสำนักข่าวพาณิชย์ช่วยประสานงานเพื่อให้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์
2. นายสมศักดิ์ สว่างเจริญ ผู้อำนวยการกองข่าวในประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิต และลักษณะกระจายข่าววิทยุ-กระจายเสียงรวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าว โดยผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับบริบทภายในองค์กรที่มีผลต่อการผลิตข่าว หรือปัญหาที่พบจากการเป็นหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีผลต่อการผลิตและคัดเลือกข่าวนั้น จะได้รับคำตอบแต่เพียงผิวเผินเท่านั้น
3. นายชจรศักดิ์ ทินย์ทัศน์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิต และลักษณะการ

กระจายข่าววิทยุโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าว นั้น พบว่ามีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับเวลาในการให้สัมภาษณ์ซึ่งมีจำกัด ทั้งนี้เพราะผู้ให้ข้อมูลมีหน้าที่ในการควบคุมการผลิตและกระจายข่าวตลอดทั้งวัน

4. นายสรารุช ห่วงสมุทร หัวหน้าแผนกข่าววิทยุ สำนักข่าวไทย ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและลักษณะการกระจายข่าววิทยุกระจายเสียง ท.ท.ท. นั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยรู้จักผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญท่านนี้

5. นายศราวุธ ไหมศรี หัวหน้าแผนกผลิตและเอกสารข่าว ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและลักษณะการกระจายหนังสือข่าวของสำนักข่าวไทย นั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะได้คนกลางเป็นผู้ประสานงานในการสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยต้องตั้งประเด็นในการสัมภาษณ์อย่างละเอียดเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญให้ข้อมูลไม่ละเอียดเท่าที่ควร

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญขององค์กรข่าวในภาคเอกชน

1. นายไพฑูรย์ สุนทร บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และหัวหน้าข่าวภูมิภาค บริษัทวัชรพลจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น พบว่ามีปัญหาสำคัญในการติดต่อขอสัมภาษณ์ซึ่งต้องใช้เวลานาน และเวลาในการสัมภาษณ์มีจำกัด เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลท่านนี้มีภาระกิจมาก

2. นายกำแหง ภริตานนท์ ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการและคอลัมน์นิสต์ ผู้เขียนคอลัมน์ "ปลายปากกานายกำแหง" บริษัทสีพระยาการพิมพ์จำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งในส่วนของการให้เวลาและข้อมูลในรายละเอียดตามประเด็นต่างๆ

3. นายจัตวา กลิ่นสุนทร บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทบ้านเมืองการพิมพ์จำกัด, และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ตำแหน่งขณะสัมภาษณ์) และผู้อำนวยการ หนังสือพิมพ์มาตภูมิรายสัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและ

กระจายข่าวของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองรวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตหรือลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเนื่องจากมีคนกลางช่วยประสานงานในการขอสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตาม ในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์กรหนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้น ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถให้รายละเอียดได้มากพอเนื่องจากเพิ่งจะเข้ามารับตำแหน่งเป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาในระยะเวลา 2-3 เดือนเท่านั้น

4. นายสมบัติ กุฎาญจน์ บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทสยามรัฐ จำกัด (ตำแหน่งขณะสัมภาษณ์) ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตหรือลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยพบปัญหาเรื่องเวลาในการสัมภาษณ์ซึ่งมีจำกัดมาก

5. นายวันชัย วงศ์ชัย บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทหนังสือพิมพ์แนวหน้าจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์แนวหน้า รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตหรือลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น พบปัญหาเรื่องเวลาในการสัมภาษณ์ซึ่งมีจำกัดมากเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลต้องออกไปทำข่าวสำคัญในวันสัมภาษณ์

6. นายอำพล บุญยาศฐาน บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทเดลิเมล์เรอร์จำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์เดลิเมล์เรอร์ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตหรือลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริบทภายในองค์กรที่มีผลต่อการผลิตข่าวนั้น จะได้รับข้อมูลเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

7. นายภูวนารถ ณ. สงขลา บรรณาธิการอาวุโส บริษัทเส้นทางเศรษฐกิจจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์เส้นทางเศรษฐกิจ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตหรือลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเวลาเป็นอย่างดี

8. นายโอฬาร สุขเกษม บรรณาธิการบริหาร บริษัทฐานเศรษฐกิจจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตหรือลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเวลาเป็นอย่างดี

9. นายประพันธ์ บุญยะเกียรติ กรรมการผู้จัดการและบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทวิญญูจักรจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์วิญญูจักร รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของของอุตสาหกรรมข่าวนั้น

10. นายสุวัฒน์ ทองธนากุล บรรณาธิการอำนวยการและบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทผู้จัดการจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าว ผู้วิจัยพบปัญหาในการติดต่อขอสัมภาษณ์ซึ่งใช้เวลานานมากถึง 2 เดือน และในขณะสัมภาษณ์มักมีบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรเข้ามาติดต่อรบกวนเช่นกัน ทำให้ต้องสัมภาษณ์ในประเด็นปัญหาที่สำคัญจริงๆ เท่านั้น

11. นายชววิช พลังเทพินทร์ ประธานกรรมการผู้อำนวยการ และ บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทมติเดียโฟกัสจำกัด ซึ่งได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์คู่แข่งธุรกิจ รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ในรายละเอียดดีพอสมควร แต่มีปัญหาในเรื่องของเวลาในการสัมภาษณ์ซึ่งมีจำกัดมาก

12. นายวิระ ประทีปชัยกูร ผู้ช่วยบรรณาธิการ บริษัทโพลีทันนิลซึ่ง จำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพลีทันนิล รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือดีพอสมควรทั้งในส่วนของ การให้ข้อมูลและเวลาในการสัมภาษณ์

13. นายทวี ยอดเพชร บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัทชิงเป้า (ไทย) จำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์ ชิงเลียนเยอะเป้า รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของ อุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเวลาในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

14. นายสมนึก กยาวุฒิกิจ กรรมการผู้จัดการ บริษัทหนังสือพิมพ์ ตงฮั่วจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของหนังสือพิมพ์ตงฮั่ว รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวนั้น ผู้วิจัย

ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเวลาในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลบางส่วนโดยเฉพาะในประเด็นของกระบวนการผลิตข้าวนั้น ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถให้คำตอบในรายละเอียดได้มากนักเนื่องจากไม่เคยได้ปฏิบัติงานจริงในส่วนนั้นมาก่อน

15. นายประเสริฐ วารีเวส กรรมการรองผู้อำนวยการ บริษัท หนังสือพิมพ์เกียฮั่วตงจวันรายวัน (ศิรินคร) จำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข้าวของหนังสือพิมพ์เกียฮั่วตงจวัน รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข้าว นั้น พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งมีจำกัดมากและการให้ข้อมูลเพียงผิวเผินเท่านั้น

16. นางสาวมสดี คิตวรนาฏ บรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บริษัท ตลาดน้อยจำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข้าวของหนังสือพิมพ์ชินจงเอียน รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข้าว นั้น ผู้วิจัยพบปัญหาในการติดต่อขอสัมภาษณ์ซึ่งต้องใช้เวลานานมาก และเวลาในการให้สัมภาษณ์มีจำกัดมาก

17. นางปฎิมา ตันติคมน์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน สถานีโทรทัศน์ สีสี่ กองทัพบก ช่อง 7 ซึ่งได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข้าวของฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข้าว นั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเวลาในการสัมภาษณ์ดีพอสมควร ทั้งนี้เพราะผู้ให้ข้อมูลท่านนี้เคยให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพื่อทำวิจัยของนักศึกษาในระดับปริญญาโทมาก่อน

18. นางนรรณทิพย์ กลกิจ หัวหน้ากองบรรณาธิการ สถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 3 (อ.ส.ม.ท.) ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข้าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 3 รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข้าว นั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเวลาในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะผู้ให้ข้อมูลท่านนี้เคยให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ในประเด็นปัญหาบางประการ โดยเฉพาะในส่วนของการผลิตข้าว ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มาก่อน

19. นายชัยยุทธ จันทรานุกัทร บรณาธิการข่าว บริษัท อี.เอ็ม.นิวส์ จำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกระจายข่าวของบริษัท อี.เอ็ม.นิวส์ จำกัด รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าว นั้น พบว่ามีปัญหาในเรื่องของเวลาซึ่งมีจำกัดและขณะสัมภาษณ์บุคคลากรภายในองค์กรเข้ามาปฏิบัติงานทำให้ผู้ให้ข้อมูลอาจหลงลืมประเด็นที่จะพูดไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลพอสมควร

การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรง ถูกต้องของข้อมูลใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การตรวจสอบด้านข้อมูล คือ การสอบแหล่งของข้อมูล ซึ่งแหล่งข้อมูลที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา ซึ่งหมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากัน จะเหมือนกันหรือไม่ วิธีการนี้ คือ การที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ซ้ำผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญบางท่านภายหลังจากที่เคยสัมภาษณ์มาแล้ว ประมาณ 2 เดือนขึ้นไป

2. การตรวจสอบวิธีรวบรวมข้อมูล คือ การใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลซึ่งได้รับการสัมภาษณ์ในบางประเด็นจากข้อมูลในเอกสารและบทความต่างๆ ที่มีผู้อื่นเขียนไว้

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ คือ องค์กรข่าวทั้งในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ซึ่งแบ่งได้ตามประเภทสื่อ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์, วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการแบ่งข้อมูล ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ อันได้แก่ 1. อุตสาหกรรมข้าวในภาครัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และ 2. อุตสาหกรรมข้าวในภาคเอกชน แล้วจึงแบ่งออกตามประเภทสื่อ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์และนิตยสารข่าว, วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ก่อนที่จะวิเคราะห์ในรายละเอียดตามประเด็นปัญหาในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ถึงภาพรวมของ กระบวนการผลิตข้าวขององค์กรข่าว หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ทั้งที่สังกัดภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการการผลิตแบบอุตสาหกรรม โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่อง "โรงงานข้าว" และ "การผลิตข้าว" ของ Hartley et al., (1985)

2. การวิเคราะห์ถึงภาพรวมของ ลักษณะการกระจายข่าวของอุตสาหกรรมข้าว ดังกล่าวข้างต้น โดยใช้กรอบแนวคิด เรื่อง "การกระจายผลิตภัณฑ์"

3. การวิเคราะห์ถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมข้าวในประเทศไทย โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่อง "อุตสาหกรรมการสื่อสาร" ของ Anderson and Meyer (1988) ซึ่งได้นำเสนอถึงประเด็นในการศึกษาไว้ ดังนี้

3.1 โครงสร้างและเนื้อหาของอุตสาหกรรม ได้แก่

3.1.1 สถานภาพการเป็นสถาบันสื่อ

3.1.2 ความสัมพันธ์อย่างเห็นได้ชัดเมื่อพิจารณาถึงระบบเนื้อหา

แหล่งรายได้ อุปสรรคในการเข้าสู่อุตสาหกรรม และขอบเขตในการปฏิบัติการ

3.2 พฤติกรรมและเนื้อหาของอุตสาหกรรม ได้แก่

3.2.1 พฤติกรรมการตัดสินใจในตลาดที่ขาดเหตุผล และความ

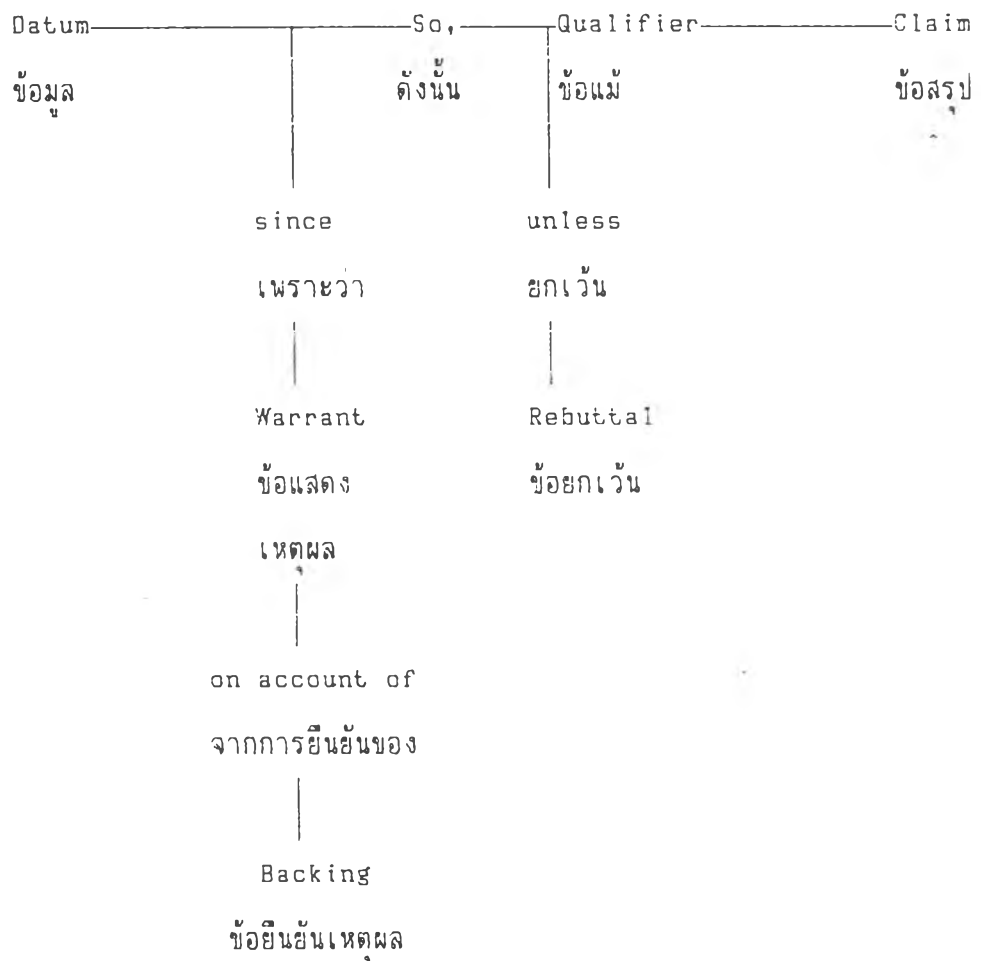
กดดันจากการแข่งขัน

3.2.2 พฤติกรรมทางเทคโนโลยี

3.3.3 พฤติกรรมการค้า

- 3.3 การดำเนินบทบาทของอุตสาหกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ต่างๆ คือ
- 3.3.1 รายได้และผู้รับสาร
 - 3.3.2 ระเบียบข้อบังคับและหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย
 - 3.3.3 หลักเกณฑ์ของผู้บริโภค
 - 3.3.4 ระเบียบปฏิบัติภายในอุตสาหกรรม
 - 3.3.5 กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคม
- 3.4 เนื้อหา - คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- 3.4.1 เนื้อหาที่ใช้ประโยชน์หรือขายได้ทุกเมื่อ
 - 3.4.2 เนื้อหาที่มีความเหมาะสมในการนำเสนอ

สำหรับการอธิบายความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักการอ้างเหตุผลตามแนวคิดของ Toulmin (1964) ดังนี้

Datum	คือ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์
Warrant	คือ งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อชี้แจงแสดงเหตุผลให้เห็นว่าเหตุใดจึงสรุปได้ดังที่แถลงไว้
Qualifier	คือ ส่วนที่นำมาประกอบข้อสรุปว่า มีความแน่นอนหรือความจริงเพียงไร
Backing	คือ ข้อสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการยอมรับ - เชื่อถือ
Rebuttal	คือ ข้อยกเว้นที่สามารถนำมาอ้างอิงข้อสรุปได้
Claim	คือ ข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลทั้งหมด โดยมี ข้อมูล, ข้อแสดงเหตุผล, ข้อแม้, ข้อยกเว้น, ข้อยืนยันเหตุผล มาทำให้ข้อสรุปในการศึกษานี้ น่าเชื่อถือและถูกวิพากษ์วิจารณ์โดยผู้อื่นน้อยที่สุด

อนึ่ง ในการศึกษาวิเคราะห์ถึงกระบวนการผลิตและลักษณะการกระจายข่าวของอุตสาหกรรมข่าว รวมทั้งลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวในประเทศไทยตามแนวคิดต่างๆ ดังกล่าวแล้ว จะเป็นการวิเคราะห์โดยกำหนดหัวข้อขึ้นแล้วนำข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลเป็นตัวแปรตาม เพื่อให้เห็นภาพรวมของกระบวนการผลิตและลักษณะการกระจายข่าว ตลอดจนถึงลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวในประเทศไทยได้อย่างชัดเจนขึ้น

วิธีการนำเสนอข้อมูล

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ "ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวในประเทศไทย" จะนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 บทที่สำคัญ ดังนี้ บทที่ 4 จะนำเสนอถึงการดำเนินงานของอุตสาหกรรมข่าวที่ผลิตและให้บริการข่าวผ่านสื่อมวลชน อันได้แก่ สำนักข่าวไทย ซึ่งนับเป็นสำนักข่าวระดับชาติที่มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมและกระจายข่าวที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศ

และต่างประเทศผ่านองค์กรสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ในการผลิตและเสนอข่าวไปยังผู้รับสารอีกทอดหนึ่งอย่างแท้จริง เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจถึงลักษณะการไหลของข่าวที่เกิดขึ้น อุตสาหกรรมข่าวทั้งระบบ, บทที่ 5 จะนำเสนอถึงการดำเนินงานของอุตสาหกรรมข่าวที่ผลิตและกระจายข่าวให้แก่ผู้รับสาร อันหมายถึง การดำเนินงานขององค์กรสื่อมวลชน อันได้แก่ องค์กรข่าวที่สังกัดสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์และนิตยสารข่าว) , องค์กรข่าววิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งนำข่าวที่ได้จากสำนักข่าวไทยไปใช้ประโยชน์อีกทอดหนึ่งโดยผู้วิจัยได้นำเสนอถึงกระบวนการผลิตและลักษณะการกระจายข่าวของกลุ่มองค์กรเหล่านี้ โดยแบ่งตามประเภทสื่อ อันได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์, สื่อวิทยุกระจายเสียง, และสื่อวิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภายในองค์กรข่าวทั้งในภาครัฐบาล, รัฐวิสาหกิจ และเอกชน และข้อมูลที่ได้จากค้นคว้าจากเอกสารประเภทต่างๆ มาประกอบการนำเสนอ เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ ซึ่งเนื้อหาที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 และ 5 ดังกล่าว จะเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจถึงลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวในประเทศไทย ซึ่งเป็นเนื้อหาของ บทที่ 6 ได้อย่างชัดเจนขึ้น

สำหรับบทที่ 6 ซึ่งได้นำเสนอถึง ลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ "อุตสาหกรรมการสื่อสาร" มาใช้ในการนำเสนอข้อมูล โดยกำหนดหัวเรื่องหรือประเด็นในการนำเสนอตามกรอบแนวคิดดังกล่าวดังรายละเอียดซึ่งได้นำเสนอในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกตามประเภทสื่อ อันได้แก่ องค์กรข่าวที่สังกัดสื่อสิ่งพิมพ์, องค์กรข่าววิทยุกระจายเสียง และ องค์กรข่าววิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภายใน องค์กรข่าวทั้งในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน และข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลประเภท เอกสารประเภทต่างๆ มาประกอบการนำเสนอ เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะของอุตสาหกรรมข่าวทั้งระบบได้อย่างชัดเจนขึ้น